

CRNA GORA

**AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
I POŠTANSKU DJELATNOST**

Broj: 0404 - 5296/2
Podgorica, 30.10.2025.godine

IZVJEŠTAJ

o sprovedenom otvorenom konsultativnom procesu povodom pripreme Pravilnika o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija) je, u skladu sa Uputstvom o vođenju otvorenog konsultativnog procesa u sektoru elektronskih komunikacija i poštanskih usluga broj: 0902-1956/1 od 09.04.2025. godine, povodom pripreme Pravilnika o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama (akt br. 0404-5296/1 od 18.09.2025. godine), pokrenula otvoreni konsultativni proces.

Javni poziv za dostavljanje komentara, mišljenja i sugestija objavljen je na internet stranici Agencije <https://ekip.me/documents/public-consultations/otvoreni-konsultativni-proces-povodom-pripreme-pravilnika-o-tehnickim-i-drugim-uslovima-za-projektovanje-izgradnju-i-koriscenje-elektronske-komunikacione-infrastrukture-i-povezane-opreme-u-zgradama> 18.09.2025. godine. Pored toga, Agencija je uputila direktan poziv za učešće u konsultativnom procesu sljedećim pravnim subjektima:

- Crnogorski Telekom A.D. Podgorica,
- Mtel d.o.o. Podgorica,
- Telemach d.o.o. Podgorica,
- Inženjerska komora – Strukovna komora elektro inženjera.

Po javnom pozivu za dostavljanje komentara, mišljenja i sugestija u vezi sa Nacrtom Pravilnika, svoje stavove su dostavili sljedeći pravni subjekti:

- Crnogorski Telekom A.D. Podgorica;
- Mtel d.o.o. Podgorica;
- Inženjerska komora – Strukovna komora elektro inženjera.

Agencija se zahvaljuje na dostavljenim predlozima, primjedbama i komentarima subjektima koji su ih dostavili. Oni će svakako uticati da tekst pravilnika bude kvalitetniji i precizniji, a samim tim i lakši za primjenu.

U nastavku teksta je dat pregled komentara, primjedbi i sugestija **Crnogorskog Telekom**a na Nacrt pravilnika i odgovori Agencije na iste.

1. Komentar Crnogorskog Telekom:

Ovom prilikom dostavljamo sugestiju na Nacrt Pravilnika o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama. Smatramo da je Nacrt temeljito i kvalitetno pripremljen, sa jasno definisanim tehničkim zahtjevima koji doprinose unapređenju standardizacije, pouzdanosti i efikasnosti elektronske komunikacione infrastrukture u zgradama.

Predlažemo izmjenu u dijelu koji se odnosi na minimalni kapacitet unutrašnjeg presjeka cijevi za pristupnu kablovsku kanalizaciju u tabeli u nastavku:

Tabela 2: Kapacitet pristupne kablovske kanalizacije

Vrsta zgrade		Minimalni kapacitet
Zgrada sa razdjelnikom kampusa		□ 0,00849
Samostojeća poslovna zgrada		□ 0,00204
Samostojeća poslovno-stambena zgrada		□ 0,00204 za poslovni dio □ 0,00204
Stambena zgrada	S više korisnika prostora	□ 0,00204 na svakih 25 stanova
	Porodična kuća (za jednu porodicu)	□ 0,000201
	Dvojni stambeni objekat	□ 0,000402
□ = unutrašnji presjek (m ²) raspoloživog prostora za kablove, izvedenog kao kombinacija cijevi (prečnika usklađenih sa propisima o kablovskoj kanalizaciji) približno jednake ukupne površine unutrašnjeg presjeka		

Navedeno predlažemo iz razloga što prethodne minimalne vrijednosti nisu odražavale stvarne potrebe i standarde tržišta, što je dovodilo do nepotrebnog trošenja resursa i materijala, bez stvarnog tehničkog opravdanja. Analiza i predlog je zasnovan na detaljnoj analizi stvarnih uslova instalacije i održavanja, pružajući usklađenu dimenziju koja garantuje dovoljno prostora za instalaciju i buduće proširenje servisa.

Prijedlog je u skladu sa principima domaće i EU regulative koja favorizuje efikasno korišćenje resursa, podstiče ravnopravnu konkurenciju i uklanjanje barijere za nove investicije u sektoru elektronskih komunikacija. Time se stvara fleksibilan, transparentan i konkurentan infrastrukturni ambijent.

Zaključno, predložene izmjene predstavljaju optimalan kompromis između tehničke sigurnosti, ekonomičnosti i usklađenosti sa regulatornim trendovima, što će rezultirati dugoročno održivom i kvalitetnom infrastrukturnom osnovom.

Odgovor Agencije na komentar 1: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

Agencija prihvata obrazloženje navedenog predloga, posebno iz razloga napretka tehnologija u pristupnim fiksnim elektronskim komunikacionim mrežama, u kojima se koriste kablovi sa optičkim vlaknima. Navedene optičke pristupne mreže omogućavaju priključenje optičkim kablovima koje zahtijevaju manje prostora u pristupnoj telekomunikacionoj kablovskoj kanalizaciji, pa u skladu sa tim je moguće prihvatiti predloge Crnogorskog Telekom. U skladu sa navedenim izvršili smo

dodatnu analizu predloženih rješenja iz Tabele 2 Nacrta pravilnika koja se odnosi na kapacitet pristupne kablovske kanalizacije. Nakon izvršene analize i sagledavanja predloga, Agencija je izvršila dopunu i izmjenu teksta u predmetnoj tabeli.

U nastavku teksta je dat pregled komentara, primjedbi i sugestija **Mtel d.o.o. Podgorica** na Nacrt pravilnika i odgovore Agencije na iste.

1. Komentar Mtel d.o.o. Podgorica:

Dostavljeni nacrt „Pravilnika o tehničkim i drugim uslovima za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama“ daje veoma opširan i detaljan prikaz projektovanja, izgradnje, kontrole izgradnje i održavanje elektronske komunikacione mreže (EKM) u raznim vrstama objekata privatnih i poslovnih korisnika elektronskih komunikacionih usluga. U samom tekstu su dati i tehnički parametri sa međunarodnim standardima, te idealno poštovanje svih kriterijuma od svih involviranih strana dao bi poseban kvalitet korišćenja raznih vrsta elektronskih komunikacionih usluga.

Međutim, poznavajući situaciju sa postojećim pravilnikom koji je takođe bio sličan novom predlogu kao opširan i tehnički kompletan, ostaje pitanje ko će nadzirati poštovanje zakona o elektronskim komunikacijama ovog pravilnika i njegove usaglašenosti sa zakonom o izgradnji objekata i realnoj situaciji kod investitora, izvođača radova i nadzora nad izvođenjem radova u bilo kom objektu.

Posebno interesantno pitanje koje se odnose i na prethodne pravilnike o EKM, odnosi se na pristupne kablovske kanalizacije i prostore, pristupne tačke parcele i pristupne vodove u zgradi po definiciji termina, pa kako se navodi u čl. 4 ovaj pravilnik namijenjen je svima tj. investitorima i vlasnicima stambeno/poslovnih objekata, operatorima EKM, organizacijama i pojedincima koji se bave izradom projektne dokumentacije i/ili izgradnjom i održavanjem elektronskih komunikacionih mreža u stambenim i poslovnim objektima.

Zbog ovog osnovnog problema i realne situacije na izgradnji EKM u zgradama, omogućavanje pristupa i njeno održavanje sa predviđenom tehničkom dokumentacijom, uz neodređeni nivo nadležnosti nadzora od strane regulatora ili drugih javnih institucija, a posebno neusaglašenosti sa zakonom o izgradnji objekata može dovesti do situacije neprimjenljivosti istog i zadržavanje postojeće neodređene situacije na samim objektima. Na taj način i operatori i korisnici EK usluga neće moći dobiti novi kvalitet i sigurnost kod novih EKM u novim stambeno-poslovnim objektima.

Nadamo se da će ovaj opšti komentar i komentar drugih zainteresovanih dovesti do eventualne razmjene mišljenja i davanja novih informacija u cilju primjene i poštovanja obaveza iz oba zakona i pravilnika i novi efikasni model poslovanja za ovakve situacije.

Odgovor Agencije na komentar 1: Obzirom da Mtel nije dao predlog za izmjenu nekog konkretnog člana Nacrta pravilnika Agencija, u odnosu na Mtelov komentar, neće vršiti izmjene u tekstu.

Obrazloženje:

S obzirom na to da Mtel u svom uopštenom komentaru na tekst Nacrta pravilnika, glavne izazove vidi u pitanjima nadzora nad njegovim sprovođenjem i potencijalnom neusaglašenošću sa zakonom koji se bavi izgradnjom objekata, smatramo da je potrebno da istaknemo sljedeće:

- Članom 17 Zakona o elektronskim komunikacijama propisano je da „Agencija daje saglasnost na glavni projekat u postupku njegove revizije za elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu u zgradi, za zgrade čija je površina veća od 500 m²“.
- Članom 218 istog zakona su propisane odgovarajuće kaznene odredbe u slučajevima nepostupanja u skladu sa određenim stavovima člana 17 zakona. Pored toga, Agencija će u

postupcima po prijavama vršiti nadzor nad ispunjavanjem obaveza utvrđenih članom 17 Zakona, te prema nalazima nadzora sprovoditi određene mjere u skladu sa svojim nadležnostima.

- U dosadašnjoj primjeni Zakona o elektronskim komunikacijama i trenutno važećeg pravilnika nijesmo utvrdili neusaglašenost navedenih propisa sa zakonom koji reguliše izgradnju objekata. S obzirom na to da su prethodno pomenuti zakoni usvojeni u proteklih godinu dana, a donose značajan broj novih rješenja u komplementarnim oblastima, smatramo da je njihovo sprovođenje na zadovoljavajućem nivou. Takođe, unapređenjem primjene navedenih propisa doći će do boljih rezultata u oblastima projektovanja, izgradnje i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama.

U nastavku teksta je dat pregled komentara, primjedbi i sugestija predstavnika **Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera** na Nacrt pravilnika i odgovore Agencije na iste.

1. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 15

Tabela 2: Kapacitet pristupne kablovske kanalizacije

Sugestija: *Mislim da bi u ovoj tabeli trebalo ubaciti i kapacitet dat preko pE cijevi (minimalno dvije).*

Odgovor Agencije na komentar 1: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

S obzirom na to da predlog ima određene prednosti za praktično korišćenje ovog pravilnika, izvršena je dopuna ovog člana na način da je dodata nova tabela (Tabela 3) koja se odnosi na površinu presjeka cijevi koje se koriste za izgradnju pristupne kablovske kanalizacije.

2. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 22

Sugestija:

Kod ovog člana bih naveo da se pri izboru kablova elektronske komunikacione mreže u pogledu njihovog ponašanje u uslovima požara, primjenjuje standard EN 50575 i protivpožarni propisi (elaborati) koji su predviđeni Zakonom o zaštiti od požara. Izbacio bih svaki stav, koji decidno definiše tip kabla, jer može biti u koliziji sa gore pomenutim Zakonom.

Odgovor Agencije na komentar 2: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

Agencija prihvata sugestiju u vezi navedenih pitanja, pa je u tom kontekstu izmijenila stavove 2, 3, 4 i 6 predmetnog člana na način da se briše obaveznost primjene navedenih standarda za protivpožarne karakteristike kablova, a uvodi preporuka za njihovo korišćenje.

3. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 39

Primjedba: *Nema potrebe uslovljavati da se predviđa Razdjelnik stana (HD) za svaki stan u stambenoj zgradi sa više korisnika. Razdjelnik stana se odavno ne projektuje u stanovima, već se predviđa modularni set kao koncentracija elektronske komunikacione mreže u stanu.*

Odgovor Agencije na komentar 3: Ne prihvata se.

Obrazloženje:

Kako je navedeno članovima 37 i 38 Nacrta pravilnika, predviđeno je da je razdjelnik stana (HD) obavezan elemenat, koji obezbjeđuje da se generičko ICT/BCT- kabliranje stana realizuje povezivanjem elemenata podsistema u hijerarhijsku zvjezdastu razgranatu strukturu. S obzirom na to da „modularni set“ kako je opisan u predmetnoj primjedbi predstavlja „koncentraciju elektronske komunikacione mreže u stanu“, smatramo da on obavlja ulogu razdjelnika stana na način da je obezbijeđena zvjezdasta razgranata struktura ICT/BCT- kabliranja stana.

4. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 40

Primjedba: U stavu 1 tačka 1 izbacio bih trpezariju, jer je ona u većini stanova sastavni dio dnevnog boravka.

Tačku 3 bih izostavio iz ovog pravilnika, mislim da je ovim uslovom predimenzionisano projektovanje u sobama (recimo spavaća soba 4x4m). Tačka 2 je decidno definisala da svaka soba mora imati dva RJ45 priključka i jedan koaksijalni RG priključak, što je sasvim dovoljno. Ostalo možete definisati samo kao preporuku.

Odgovor Agencije na komentar 4: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

Izvršena je izmjena posljednje alineje tačke 1, na način da predviđena obaveza važi za trpezarije koje nijesu dio dnevnog boravka. Pored toga, izvršena je izmjena tačke 3 na način da se navedeni uslovi navode kao preporuka za opremanje prostorija priključnim mjestima. Pri tome, važno je naglasiti da su minimalne konfiguracije priključnih mjesta u prostorijama propisane tačkom 2 ovog člana.

5. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Dimenzionisanje EKM poslovnih zgrada

Član 51

Primjedba: Stav 2 tačka 2 je nejasno definisana, jer nema potreba def. dodatni etažni razdjelnik FD na svakih 1000m². Na primjer za etažu (33.3m x 33.3m) što je 1000m². Preporuka je da se ostavi samo uslov koji def. max. dužinu kabla od 90m između etažnog razdjelnika i telekomunikacionog priključka.

Odgovor Agencije na komentar 5: Prihvata se.

Obrazloženje:

Agencija prihvata obrazloženje dostavljene primjedbe i istu prihvata. Na osnovu toga izvršena je preformulacija stava 2 tačke 2 predmetnog člana, na način koji je predložen u primjedbi.

6. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 52

Minimalno potreban broj korisničkih priključaka namijenjenih standardnom kancelarijskom poslovanju....

do 6 m² u klasičnim kancelarijama;

- do 4 m² u otvorenim kancelarijama zasnovanim na klasterima namještaja...

Primjedba: Nejasno. Kako su određene kvadrature?

Odgovor Agencije na komentar 6: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

S obzirom na to da su površine radnih prostora koje su navedene u Nacrtu pravilnika, određene na osnovu uporednih iskustava iz država regiona i EU, smatramo da je potrebno izmijeniti tačku 2 stava 1 člana 52, na način što bi se navedene površine tretirale kao preporučene za potrebe određivanja minimalnog broja korisničkih priključaka.

7. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 73

Etažni prostor za sisteme EKM-a

Primjedba: Nejasno. Kako su određene kvadrature?

Ja bih izbacio tabelu 9 koja govori o minimalnim i preporučenim dimenzijama.

Odgovor Agencije na komentar 7: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

S obzirom na to da su minimalne dimenzije zajedničkog etažnog prostora koje su navedene u Nacrtu pravilnika, određene na osnovu uporednih iskustava iz država regiona i EU, smatramo da je potrebno izmijeniti tačku 3 stava 1 člana 73, na način što bi se navedene dimenzije tretirale kao preporučene dimenzije za zajedničke etažne prostore.

8. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 77

Razdjelni prostor stana ili kuće

Primjedba: Nejasno. Kako su određene dimenzije (visina i širina)?

Ovdje se govori o nazidnim RACK ormarima a njegove dimezije se ne uklapaju sa dimenzijama datim u tabeli.

Odgovor Agencije na komentar 8: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

S obzirom na to da su minimalne dimenzije primarnog i sekundarnog razdjelnog prostora stana koje su navedene u Nacrtu pravilnika, određene na osnovu uporednih iskustava iz država regiona i EU, smatramo da je potrebno izmijeniti tačku 2 stava 1 člana 77, na način što bi se navedene dimenzije tretirale kao preporučene dimenzije za zajedničke etažne prostore.

9. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 81

Sistem za vođenje kablova EKM-a

Primjedba: Nejasno. Kako su određene dimenzije u tabeli 14? 2xØ32 u svakom stanu?

Odgovor Agencije na komentar 9: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

S obzirom na to da su kapaciteti sistema za vođenje kablova koji su navedeni u Tabeli 14 u članu 81 Nacrta pravilnika, određeni na osnovu uporednih iskustava iz država regiona i EU, smatramo da je potrebno izmijeniti Tabelu 14 člana 81, na način što bi se navedene kapaciteti tretirali kao preporučeni kapaciteti sistema za vođenje kablova.

10. Komentar Inženjerske komore – Strukovna komora elektro inženjera:

Član 92

U nabrananju sadržine tehničke dokumentacije obuhvaćene su i stvari koji se ne odnose samo na projekat EKM-a. Proračuni i šeme razvođenja električnog napajanja, rasvjete ?

Sugestija:

Ovdje bi samo trebalo prepisati ono što je definisano pravilnikom vezanim za Zakon o izgradnji.

Odgovor Agencije na komentar 10: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje:

Alineja koja glasi „proračuni instalacija napajanja, rasvjete, kao i uzemljenja i izjednačenja potencijala prema važećim relevantnim propisima;“ u tački 3 stava 1 člana 92 nacrtu pravilnika će biti izbrisana, dok će se ostatak teksta ovog člana izmijeniti na način da se odnosi samo na elektronske komunikacione mreže, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu. Što se tiče drugog dijela primjedbe, koji se odnosi na sadržaj predmetnog člana, smatramo da ga je potrebno zadržati, jer je u članu 91 već propisano da se glavni projekat za elektronske komunikacione mreže, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu treba da bude pripremljen „...u skladu sa relevantnim odredbama zakona kojima se uređuju prostorno planiranje, izgradnja i elektronske komunikacije...“. Kako se član 92 odnosi samo na djelove projekta koji dodatno razrađuju samo ona poglavlja koja su specifična za elektronske komunikacione mreže, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu zgrada, smatramo da će doprinijeti preciznosti i ujednačenoj primjeni od strane onih koji pripremaju glavne projekte, a sa druge strane i Agenciji koja daje saglasnost na glavne projekte.

Pored navedenih izmjena, Agencija je izmijenila i određene odredbe drugih članova Nacrta pravilnika. Izmijenjene su one odredbe koje su bile i u trenutno važećem pravilniku, a za koje je u prethodnom periodu, u toku postupaka davanja saglasnosti na glavne projekte, utvrđeno da nijesu precizno definisane ili predstavljaju izazove u postupku pripreme glavnih projekata.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Predsjednik Savjeta

Dr Milan B. Radulović, dipl.inž.el.

Milan Radulović

